

[Undervisnings- og forskningsministeren]

»så vidt muligt«. Det synes jeg var kloge og forstandige ord, som viser, at vi netop ikke har sat den sunde fornuft ud af kraft.

Jeg var også glad for ordene om, at det ikke skal ende i det rene pjat. Så kan hr. Klaus Hækkerup spørge, hvorfor jeg er glad for det, det måtte jeg jo vide på forhånd. Nej, da jeg læste, hvad hr. Klaus Hækkerups partiformand har sagt, blev jeg aldeles usikker, men nu er jeg mere sikker på, at det, vi har vedtaget, trods alt er nogenlunde fornuftigt, og det skal hr. Klaus Hækkerup have tak for.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg er glad for, at jeg har kunnet styrke undervisnings- og forskningsministerens tillid til Socialdemokratiets formand.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg forslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 6:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et center for børne- og ungdomslitteratur.

Af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.
(Fremsat 10/10 90).

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):**

I dette tredje SF-forslag har vi ikke at gøre med en sag, der lige er blevet vedtaget, men til

gengæld med en sag, som er forkastet indtil flere gange af Tinget, og jeg vil også gerne i dag tage afstand fra forslaget.

Jeg vil opfordre fru Ingerlise Koefoed til at drøfte forslaget grundigt med hr. Rahbæk Møller, for det er jo mærkeligt at skulle høre fra den ene SF'er, at der er for mange puljer og cigarkasser i dansk forskningspolitik, og så kommer den anden SF'er med det mest oplagte eksempel, jeg har set, på en overflødig cigarkasse.

For det er jo det, det drejer sig om. Vi har masser af institutter, som har deres fulde frihed til at forske i børne- og ungdomslitteratur. Vi har Danmarks Lærerhøjskole, vi har universiteterne, og i øvrigt har vi jo altså også forskningsråd og private forskningsfonde; jeg vil tro, der er mindst 10 instanser her i landet, som har mulighed for at give penge til dette udmærkede formål. Jeg ser ikke, hvorfor vi skal hive dette formål op foran alle mulige andre og udnævne det til at skulle have en helt særlig piedestal med tilhørende cigarkasse og tilhørende bestyrelse, eller hvordan det nu skal indrettes. Det kan man selvfølgelig lave mere eller mindre indviklet.

Kort sagt jeg synes, det er et inderlig overflødig forslag. Jeg siger det ikke for at virke arrogant, men jeg vil godt have lov at henvise til de ret grundige og også ret afvisende taler, jeg har holdt ved tidligere lejligheder om nøjagtig det samme forslag.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil dog godt gøre undervisnings- og forskningsministeren opmærksom på, at dette forslag ikke er blevet forkastet, for det har aldrig været til endelig afstemning i Folketinget.

Søren Hansen (S):

Socialdemokratiets ordfører i denne sag, hr. Qvist Jørgensen, kan ikke være til stede, og derfor skal jeg på hans vegne sige et par ord om forslaget, der jo er udtryk for en vis ihærdighed, må man nok sige. Det er, som det allerede er blevet nævnt, tredje gang, at forslaget – ikke helt uændret, men dog alligevel med den samme målsætning – er fremsat her i Folketinget.

Socialdemokratiet har støttet forslaget ved de tidligere lejligheder, og det vil vi også gerne gøre nu, men jeg synes, der kan være grund til at sige, at det først og fremmest er formålet, vi

[Søren Hansen]

støtter, og spørgsmålet er, da forslaget nu har lidt den skæbne, det led i de to første omgange – og selv om det ikke er blevet forkastet, så har man dog nok kunnet vurdere nogenlunde, hvor det ville bære hen – om det så ikke var en mulighed at se på, hvilke andre muligheder der ville være for at få opfyldt det formål, som jeg synes er smukt og godt.

Så Socialdemokratiet er altså som ved de tidligere lejligheder positiv i forhold til det formål, som forslaget taler om, og der var måske en ekstra anledning til at styrke den positive stemning omkring forslaget, idet vi jo nu står i den situation, at FN's læseår er lige ved at løbe ud. Det ville måske være meget passende, hvis Folketinget, som jo ikke har gjort overvældende meget i den anledning, fandt anledning til her at finde en løsning af en eller anden fornuftig type, sådan at det formål, der er tale om her, kunne imødekommes. Jeg synes, det er vigtigt, at der gøres meget for at styrke forskningen på dette område og også den del af forskningen, som vil kunne øge børns og unges læsning. Og også den omstændighed, at læseåret nu er ved at løbe ud, burde nok understrege behovet for, at vi gjorde noget positivt i forhold til det formål, som forslaget taler om.

Bonde Larsen (KF):

Da mit partis ordfører, fru Eva Møller, ikke kan være til stede, har jeg lovet at forelægge hendes synspunkter.

Som det allerede er blevet nævnt af undervisningsministeren, er det mindre end et år, siden vi sidst havde et identisk forslag til behandling her i salen, og efter min og Det Konservative Folkepartis mening er der ikke sket nogen ændring, som begrundet en ny stillingtagen til forslaget i forhold til den stilling, vi tog i februar måned.

Jeg skal derfor afvise beslutningsforslaget, idet jeg nu som dengang går ud fra, at det drejer sig om at tilføre området en yderligere bevilling på 1,6 mio. kr. Disse penge ser jeg ikke mulighed for at finde. Hvis Danmarks Lærerhøjskole selv inden for sit budget ønsker at styrke området ved at foretage en omprioritering, er det naturligvis ikke noget, vi fra Folketingets side hverken kan eller skal blande os i.

Jeg synes også, at det med de tiltag, der er sket på området, og som blev nævnt sidste gang – bl.a. det dengang nyligt oprettede Center for

Småbørnsforskning – ville være rimeligt med ro i en længere periode, inden der eventuelt sker nyt på området.

Som jeg nævnte sidst, er det i den forskningspolitiske debat ikke blevet mindre aktuelt siden da, at vi skal være opmærksom på, at vore forskningsmiljøer kan blive for snævre og for små – jeg brugte sidst udtrykket atomisere – og jeg synes, at vi skal være varsom med at skabe så små forskningsmiljøer, at der bliver for få impuls- og inspirationsmuligheder.

Povl Brøndsted (V):

Vi behandlede et næsten enslydende forslag den 1. februar 1990, og jeg kan henvise til den tale, jeg holdt, som var præget af en positiv, men også realistisk indstilling.

Jeg synes, at der er grund til her – og jeg vil da ikke sige, det er på falderebet, for hvad sker der i de kommende uger – at komplimentere fru Ingerlise Køfoed for de mange gode initiativer på områder inden for ikke alene biblioteksverdenen. Det er rigtigt, at vi op gennem 1960'erne og 1970'erne har placeret ressourcer på nogle områder, der i de år var meget væsentlige, men at vi måske nu med fordel kunne flytte disse ressourcer til andre områder.

Jeg føler, at den udvikling, vi har haft, og de undersøgelser, der har været endda i den seneste tid, har vist, at børn og ungdom trods alt det, man har sagt om, at de er fikserede af tv, alligevel er meget bog- og litteraturbrugende, hvad jeg anser for noget utrolig positivt, ja, mere end det: noget afgørende. Derfor kunne jeg da godt føle et vist behov for, at vi fik større viden om, hvad børn og unge oplever i en tv- og videotid i mødet med litteraturen, med bogen, og derfor er vi fra Venstres side for så vidt enige i, at det er nok et af de områder, hvor vi i en tid, hvor vi står i en overgang mellem det læste og det set, har brug for at følge, hvad der sker.

Jeg indledte min tale den 1. februar 1990 med at sige: Vi kan give al vor positivitet, men vi har altså også en opfattelse af, at selv om det er et mindre beløb som 1,6 mio. kr., så er ethvert tal, der er stigende, en trussel for det, der også er formålet med hele den tankegang, der er bag de ting, vi gerne vil udvide. Derfor er vort ønske, at vi kan overflytte ressourcer.

Vi kan bede de mennesker, der har forstand på de ting, og som sidder som ansvarlige ledere af de ting, om at finde ud af, om der er nogle

[Povl Brøndsted]

steder, hvor vi måske fastholder noget traditionelt, som var rigtigt for 20 år siden, men som vi godt kunne sætte bremse på i dag. Jeg har så megen respekt for de mennesker, der sidder med ansvaret for de områder, at jeg tror, de godt kan se, at der er nogle steder, vi er lidt traditionelle i forskning og undersøgelse og derfor kan geare lidt ned for at få muligheder for at undersøge nogle ting, der er utrolig aktuelle.

Og jeg gentager, at jeg mener, det er aktuelt, og jeg mener, at det er vigtigt, at vi får viden om, hvordan børns og unges forhold til bogen er. Jeg tror, at det er en floskel, når man siger, at de sidder og ser video altid. Det tror jeg ikke at de gør, og derfor mener jeg, at en viden om børns og unges forhold til bogen også er en baggrund for, at vi kan være med til at gøre mere for bogen.

Jeg har vist aldrig lagt skjul på, når jeg har talt herfra, at jeg og vi anser bogen for at være noget meget centralt i kultur- og udviklingsmulighederne for børn og unge; men dermed ikke være sagt, at den ikke også er det for pensionister, og hvem der så end er.

Og derfor må jeg sige til fru Ingerlise Koefoed, at jeg synes, det er godt, at vi får debatten, men vi må stille kravet om at få flyttet ressourcerne dertil, for der er ikke nye midler til at klare opgaven.

Pia Dahl (FP):

Jeg skal, ligesom andre ordførere har gjort det, også stille mig undrende over for, at SF fremsætter dette forslag igen og så så hurtigt, som det også er blevet sagt. 1. februar 1990 er altså ikke ret lang tid siden.

Men i al korthed kan jeg da sige, at Fremskridtspartiet ikke har ændret holdning til forslaget, og jeg kan kun igen afvise det og gøre det med samme begrundelser som den 1. februar 1990. Selv om Venstres ordfører nær havde givet mig tårer i øjnene, må vi ærlig talt i Fremskridtspartiet anse det for overflødigt, og så koster det, som sædvanlig når SF fremsætter forslag, penge. Det er da rigtigt, at 1,6 mio. kr. ikke lyder af så meget, men mange bække små gør jo som bekendt en stor å.

Emmert Andersen (CD):

CD er enig med forslagsstillerne i, at børne- og ungdomslitteraturen er en yderst vigtig del af kulturlivet. Den måde, vi ønsker litteraturen

styrket på, er via en bedre stilling i folkeskolen, og vi mener ikke, at opbygningen af en institution som den foreslåede på nuværende tidspunkt, hvor der spares ganske meget på det øvrige kulturliv, er det rigtige initiativ.

Vi kan derfor ikke støtte forslaget.

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg kunne jo gøre mit indlæg meget kort ved at henvise til Folketingstidende fra sidste år, hvor vi havde den samme sag på dagsordenen, og hvor jeg udtrykte stor sympati for det initiativ, der var taget fra SF's side, og samtidig påskønnede det store arbejde, der allerede var i gang rundt omkring i vort uddannelsessystem for at styrke børns og unges læsevaner. Jeg mener, at der faktisk allerede er meget positivt arbejde i gang, og det skal vi påskønne.

Selvfølgelig kan man altid finde behov for en yderligere indsats på området, og jeg vil da også gerne udtrykke, at der virkelig er behov for det, men jeg er bekymret ved at opbygge endnu en lille kasse, en ny institution omkring vort uddannelsessystem og forskning. Det er kedeligt at få det delt op på alt for mange små bevillinger – og når det så kommer til pengene, har vi dem altså heller ikke.

Vi har i hvert fald ikke nogen anvisning på, hvor vi kan finde pengene, og derfor må mit svar på forslaget blive det samme som sidste år, at vi har stor sympati for tanken, men ikke finder mulighed for at gennemføre den. Vi har ikke pengene til det nu.

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil godt takke ordførerne for deres indlæg her, gode og venlige og mindre gode og måske ikke helt så venlige. Jeg vil gerne specielt takke hr. Povl Brøndsted også for nogle pæne ord til mig personlig, som jeg håber at hr. Povl Brøndsted vil gentage, den dag det bliver aktuelt. Det er jo heldigvis ikke aktuelt endnu, men måske om tre uger, måske om to år.

Jeg vil gerne takke hr. Søren Hansen for imødekommenhed over for forslaget, hr. Lysholm Christensen for åbenhed over for de ideer, der ligger i det, og hr. Emmert Andersen for det samme.

Det kan godt være, at undervisnings- og forskningsministeren ikke var arrogant, men jeg synes, at undervisnings- og forskningsministeren i hvert fald i dag har iført sig et ualmin-

[Ingerlise Koefoed]

delig dårligt humør, for der er dog ikke grænser for, i hvilket tonefald han afviser de forslag, som SF tillader sig at komme med.

Det er rigtigt, at dette forslag har været fremsat før, men det er også rigtigt, at de ordførere og den minister, der havde gjort sig den ulejlighed at læse begrundelsen for forslaget, havde kunnet se, at grunden til, at det er blevet gennemført, ikke er, at vi vil forstyrre Folketinget i dets uendelige ro, men grunden er, at forslaget ikke blev færdigbehandlet – og det blev bl.a. ikke færdigbehandlet, fordi man i ministeriet var uendelig længe om at svare på de spørgsmål, der blev stillet i udvalget. Og det vil man nok også være denne gang, for ministeren hører som sædvanlig mere efter, hvad han siger til en anden, end efter den ordfører, der står på talerstolen.

Hr. Søren Hansen roste os for at være ihærdige og roste Socialdemokratiet – og med rette – for hver gang at have støttet forslaget idé, men måske ikke dets indhold. Det har jeg hørt før fra Socialdemokratiet, og jeg har taget det til mig, og jeg hører gerne andre forslag fra Socialdemokratiet.

Vi har jo udvalgsbehandling om dette forslag, der er rigelig mulighed for at stille forslag om, hvorvidt man kunne tænke sig en anden løsning, men jeg har ikke set noget forslag til en anden løsning på problemet fra Socialdemokratiets side. Vi har ikke i SF lagt os fast på, at dette forslag skal være lige præcis, som vi siger, men vi har lagt os fast på, at der ved Danmarks Lærerhøjskole findes et meget stort bibliotek, og dér findes et udmærket grundlag for denne forskning.

Der er ikke tale om her, at vi vil bygge en ekstra lille kasse op, som det er blevet sagt heroppefra, men der er tale om, at vi gerne vil bruge de muligheder, der er, og også vil sige, at vi vil have et bestemt formål bygget ind i anvendelsen af nogle af de muligheder. Det er det, der er ideen, og det er det, som vi har stræbt efter med dette forslag. Kan man finde en anden løsning, kan man f.eks. anbringe dette forskningscenter i forbindelse med danskinstituttet på Danmarks Lærerhøjskole, så for mig gerne, når bare der sker noget.

Bare det ikke bliver den sædvanlige gramfonplade, som vi hører hver gang med, at nu har vi jo fået småbørnsforskningscenteret, og de kan også lave forskning om børnelitteratur.

Det kan de ikke, for de gør det ikke, og de har ikke nogen penge til det.

Børnelitteratur er, som jeg mange gange før har sagt, ikke bare litteratur for småbørn, selv om den er vigtig, men det er litteratur for børn og unge i al almindelighed, og det er kolossalt vigtigt, ikke bare at der kommer meget af den litteratur, men også at der kommer litteratur af kvalitet. Den kvalitet kan man bl.a. være med til at fremme ved at få en ordentlig baggrund for vurderingen; og en ordentlig baggrund for vurderingen får man for børn og voksne ved at opbygge et forskningsmiljø, der tager sig af at finde kriterier for kvalitet m.v. Det forskningsmiljø har man for de voksne, men det har man ikke for børne- og ungdomslitteraturen, og det mener jeg at man skal have.

Hr. Povl Brøndsted talte meget om, om det ikke var muligt at overflytte nogle ressourcer. Hvis det var blevet sagt – og hvis det var blevet sagt for et halvt år siden – at man skulle overflytte nogle ressourcer på Danmarks Lærerhøjskole og måske på bibliotekerne til dette område, så ville jeg da have lyttet opmærksomt. Nu lytter jeg også, jeg lytter meget, for vi ved jo godt, at netop i denne tid ønsker undervisnings- og forskningsministeren at spare næsten halvdelen af ressourcerne på de to biblioteker, der nu er sammenflettet til ét bibliotek, væk. Vi ved, at der truer en nedskæring, der betyder, at 38–40 pct. af personalet skal væk. Vi ved, at der er tale om nedskæringer på materialekontoen.

De ting vil jeg tage op i anden sammenhæng, jeg tager det op meget hurtigt her i løbet af næste uge, men jeg vil bare sige, at i dag er det faktisk vanskeligt at sige, hvad det er for nogle ressourcer, der skal overflyttes, når de ressourcer er ved at forsvinde.

Det kan godt være, at dette forslag nu på grund af den situation kommer som en hund i et spil kegler, men jeg er tilfreds med, at det er kommet, om ikke andet så fordi vi nu i tide kan få startet diskussionen om, hvordan bibliotekerne på Lærerhøjskolen skal fungere fremtidig og på hvilke betingelser.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget til Valgs prøvelse har afgivet:

Betænkning og indstilling (vedrørende Hugo Holm).

(Beslutningsforslag nr. B 14).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udvalget til Valgs Prøvelse (29/10 90):

Udtræder: Køpke Christensen

Nyt medl.: Aage Brusgaard

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 31. oktober 1990, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 19.29
